IX. évfolyam. Arad, 1894. Május 2. Szerda. 103-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG: az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDATÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 151.

A közös hadsereg levelezése.

Budapest, május 1.

—á— Ismét volt a képviselőházban nagy vita a katonai levelezés ügyében, s Hieronymi belügyminiszternek arra nézve kiadott rendelete ellen, és az ellenzéki lapok ismét a gyalázkodás, rágalmazás dinamit-bombáit szórták az »idegen hadsereg előtt meghunyászkodó kormány« s különösen a »nemzet nyelvi jogát elárult belügyminiszter» lábai elé.

A képviselőház többsége üreseknek találta az ellenzéki vádakat: a közönségnek is ismernie kell a tényállást, hogy megitélhesse, mily bünös könnyelmüséggel s mily bolond meggondolatlansággal háboritja az ellenzék az ország nyugalmát, ássa alá a közös hadsereg s a magyar hatóságok közti jó viszonyt teljesen hamis, hazug indokokból.

Az 1840. VI-ik tvczikk szerint a magyarországi csapatok parancsnokságai a magyar hatóságokkal magyarul tartoznak levelezni. Az e törvény elleni vétség [illegible]rovása, korrigálása helyén volna, de [illegible]tség nem fordul elő; e törvényt a [illegible]aság szigoruan megtartotta mindig. [illegible] nem is emelkedett további köve[illegible]az ellenzék részéről sem, mig végre [illegible]i követeléseket tettek a delegácziók, [illegible]ek követelései alapján csakugyan [illegible]bbi, jelentékeny vivmányhoz jutottunk [illegible] téren. A hadügyminiszterium kötelezte magát, hogy ezután — a magyarországi ezredek magyar levelezési kötelessége törvény szerint továbbra is megmaradván — jövőre a *közös hadsereg* **összes** *csapatjai és az összes katonai hatóságok tartoznak magyar leveleket elfogadni s azokat magyarul elintézni*, tehát az összes osztrák csapatok s katonai hatóságaik is. (S ne feledjük, hogy e fontos vivmány, a magyar államnyelvé s nem a többi idióméké, akár nálunk, akár a Laithán tul.)

Minden józan ember nagy haladást látott e dologban s nagy sikert a kormány részéről; természetes hát, hogy azt a hatalomra törő ellenzék kicsinyelni iparkodott, s a gravament ott találta fel, hogy a közös hadsereg többi (nem magyar ezredbeli) hatóságai a hadseregnek ő Felsége által a kiegyezési törvényen alapuló jogával meghatározott nyelvén, németül intézték *kezdeményező* átiratait a magyarországi hatóságokhoz (*feleleteiket* a fönti idő óta ezek is magyarul adták.) Az ellenzéki lármának felült nehány rövidlátó vagy kormányellenes megyei hatóság, ez átiratok elintézését megtagadta (pedig azt jogosan tehette volna magyar nyelven is!) s mivel egy bolond százat csinál, félni lehetett, hogy a hadseregi ügyek közkormányzati intézésében s az ezekkel kapcsolatos számtalan érdek szolgálatában anarchikus állapotok lesznek, melyek szükség nélkül rontják a nemzet s hadsereg közti viszonyt s méltán kedvetlenithetik a hadseregi dolgokban a monarchia biztonságáról felelős koronát.

Ekkor adta ki Hieronymi az összes törvényhatóságokhoz e levelezés dolgában rendeletét, melyben a fönnebb vázolt s javunkra megváltozott eljárás követését szigoruan meghagyta s a nem magyar ezredbeli katonai hatóságok *kezdeményező* német átiratainak elfogadását s elintézését elrendelte. E rendelet ellen ama malkontens megyék felirtak a képviselőházhoz, s ez alkalomból akarta az ellenzék eláztatni a nemzet előtt Hieronymit.

Ami pedig nem sikerült, mert hiába ő csak azon törvényes állapot végrehajtását rendelte el, mely állapot a katonai levelezés dolgában a multhoz képest nagy és örvendetes előrehaladást jelent s ezt az ellenzék se tagadhatja le.

Hanem hát persze az ellenzék is ugy tesz mint a sanda ember, nem oda néz, ahová üt. Nem is a kötelességtudó Hieronymit magát, de az egész Wekerle-kormányt akarja rossz hirbe hozni és pedig *fölfelé*, hogy ime az egyházpolitikai ügyben vele egyértelmü ellenzék iparkodik bontogatni a kiegyezési dolgokat, s hogy ennélfogva a kormány kiegyezés hüsége sem megbizható.

Szerencsére a korona ez iránt jobban van tájékozva, mint az ellenzék szeretné.

BELFÖLD.

A pénzügyi bizottságból.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Széll Kálmán elnöklete alatt tartott ülésében tárgyalás alá vette az **állami anyakönyvekről** szóló törvényjavaslatot. **Elnök** fölemlitvén, hogy a javaslat a háznak még két bizottságához, a közigazgatásihoz és igazságügyihez is utasitva lévén, a ház intencziója kétség kivül az volt, hogy a pénzügyi bizottság leginkább a pénzügyi terhek szempontjából vegye a javaslatot birálat alá. **Pulszky** Agost előadó ismertetvén a javaslatnak pénzügyi jelleggel is biró rendelkezéseit s az igazságügyi bizottság által a javaslaton tett megfelelő módositásokat, kiemeli, hogy az állami anyakönyvvezetés összes költségei részletesen kidolgozott tervek alapján körülbelül

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

Gazdag házasság.

— Malot Hector elbeszélése. —

(Folytatás.)

Ifjusága föllázadt; átkozta Camillet, hohérnak, gyilkosnak nevezte; s sajnálta azokat, a kik öt szeretik, s a kiket vigasztalhatatlanokká tesz.

Eje borzasztó volt: valóságos halálküzdelem; magába beszélte, hogy esztelenség tőle husz éves korban meghalni akarni; hogy az életben csodás véletlenek vannak és hogy az fényes elégtételt ad azoknak akik elég erősek arra, hogy ne essenek kétségbe. Egyik pillanatban már fölugrott ágyából, szülői szobájának ajtajához ment, hogy segitségül hivja anyját; elmond neki mindent, s ketten majd fognak találni módot a menekülésre. De fölemelt keze lehanyatlott: menekülést csak a Camilleval való házasság, vagyis a nyomor, a megalázás, egy szóval szerelmének megölése adhat.

Lassanként minden más gondolatot eldobott magától, s reggel ép oly szilárd volt szándéka, mint az elhatározás perczében.

Mindaz, ami el ágyulását követé egy napi halasztás volt: nem holnap, hanem holnapután fog végezni; egy nap kegyelmet ad magának és övéinek.

Mikor a vendéglő ajtait nyilni hallotta, köpenyt vett magára, egy kendőbe burkolózott és kiment.

Nem a gátról fogja tengerbe vetni magát, mint előbb akarta, mert a kikötőből meglathatnák, segitségére jöhetnének; kimenthetnék; eszébe jutott az az elhagyott hely, ahol egy tréfás elrejtőzés alkalmával biztos buvóhelyet talált, s remélte, hogy azt ismét meg fogja találni a sziklák közt. A faluból kimenve egy gyalogösvényre tért, amely — a rendes utat és patakot jobbra hagyva — tiz percz alatt elérte a teljesen puszta elhagyatott sziklacsucsot. Körülnézett, látta, hogy senki sem vehette észre; e puszta helyen nem hallott mást, csak a csalogány énekét feje felett, s lent a patak habjainak csobogását; a fölkelő nap sugarai rózsaszinü gyöngyöket szórtak a füre, s a pihenő tengerre estek, amely a magas sziklák sötét árnyékában ugy csillogott mint egy tükör.

Folytatta utját addig a kis völgyig, a mely két hatalmas granit szirt közt nyult el, s ott megállott; bizonyára sehol se kaphatna alkalmasabb helyet, nem lehet meglepetéstől tartania, — alatta száz méternyi mélységben a tenger; a füvel benőtt lejtős uton leereszkedett a szikla hasadékig. Mikor közeledett már a hasadék széléhez, hogy az örvény fölé hajoljon és kipuhatolja annak mélységét, háta mögött kiáltást hallott:

— Hé! kisasszony!

Elrémülve megfordult és egy kunyhóból, amelyet eddig nem vett észre, mert alacsony begyepesedett tetejét összetéveszté a merővel, egy köpenybe burkolt határőrt látott kijönni, aki közeledett felé, rázva magáról az öt eltakaró szalmaszálokat.

— Bocsásson meg kisasszony, hogy megszólitottam, de látja, nem kellene annyira közel menni a szikla széléhez a harmatos lágy gyepen; könnyen megcsuszhatnék az ember, s akkor isten veled világ; nem ön lenne az első, a ki igy járna; jobb volna a mi ösvényünkre kerülni; beláthatja, hogy az ön érdekében beszélek.

A leány megköszönte a figyelmeztetést, s a határőr által ajánlott ösvényre térve, lement a faluba.

Mint az előző napon a gátnál, mikor már elhatározta magát, ugy most is nyugodtnak és erősnek érezte magát: az éjszakai aggodalmak és gyöngeség eltüntek. Az égre nézett, a most még magasabb égre és mintegy szánakozást érzett a világi gyarlóságok fölött, a melyeket már holnap elhagy. Megkönnyebült arra a gondolatra, hogy már bevégzett dolog, mikép megválik e nyomorult világtól, hol ugy se várna reá egyébb megalázásnál és undornál. Megnyugvás, fásultság vett rajta erőt; megutálva a mit elhagyni készül, bizva abban, a mire találni fog, uj reményeknek adta át magát, a melyek bátorságot öntöttek bele.

(Folytatása következik.)

840,000 forintban számittattak ki. Hieronymi miniszter utal arra, hogy a javaslat lényeges átdolgozását azon körülmény tette szükségessé, hogy időközben a házasságjogi törvényjavaslat a képviselőház elé terjesztetett s a ház által elfogadtatott. A költségek legnagyobb részben átmeneti jellegüek, miután az adminisztráczió reformjának, jelesül a községi reformnak keresztülvitele után rendelkezésre fognak állani azon hivatalközegek, akik az anyakönyveket vezetni fogják. Szóló részletesen ismerteti ezután az állami anyakönyvezés szervezésének kidolgozott előzetes tervezetét s a szervezet előre látható kiadási szükségletét, kimutatván, hogy a költségek minden valószinüség szerint nem fogják legalább jelentékenyen tulhaladni a 800,000 frtot. Falk a ház azon határozatában, melylyel a javaslat a pénzügyi bizottsághoz is utasittatott, csakis formalitást lát s miután azt tartja, hogy alig van, aki az elv megvalósitását ne kivánná s hozzá ne járulna azon kiviteli módozatokhoz is, melyeket a ház két bizottsága már megrostált, ha a kivitel azon keretben fog mozogni, melyet a miniszter ismertetett, szóló minden aggodalom nélkül megszavazza pénzügyi szempontból is a javaslatot. Helfy azt tartja, hogy a külön anyakönyvi felügyelők mellőzhetők lennének s a miniszterium központi közegei is teljesithetnék az időnkint szükségessé váló vizsgálatokat. A törvényjavaslatot különben készséggel elfogadja.

A bizottság ezek után átalánosságban hozzájárul a javaslathoz s az igazságügyi bizottság módositásával részleteiben is elfogadta azt.

Tárgyalás alá vette ezután a bizottság a szeszadónak a fogyasztási terület részére való biztositásáról szóló törvényjavaslatot Elnök bejelenti, hegy a netáni szükséges részletes felvilágositások megadására a pénzügyminiszterium részéről Töpke m. tanácsos jelent meg. Wekerle miniszterelnök tüzetesen ismerteti azon indokokat, melyek a javaslat előterjesztését kivánatossá tették. Falk Miksa és Helfy felszólalásai s a miniszterelnök és Töpke m. tanácsos felvilágositásai után a törvényjavaslat általánosságban s részleteiben is változatlanul elfogadtatott. Ezzel az ülés véget ért.

—

A főrendiház ülése.

A főrendiház 1894. évi május hó 5-én (szombaton) délelőtt 11 órakor ülést tart. Napirend: 1. Elnöki előterjesztés. 2. Az igazoló-bizottság jelentése a főrendi jegyzék folytatólagos kiigazitásáról. 3. Az igazoló-biróság előadója előterjesztést tesz gróf Dégenfeld-Schomburg Imre kérvénye elintézése tárgyában. 4. A Spanyolországgal és 5. a Romániával kötött kereskedelmi szerződések beczikkelyezéséről szoló törvényjavaslatok érdemleges tárgyalása. A főrendiház naplóbiráló-bizottsága 1894. évi május hó 5-ikén (szombaton) d. e. háromnegyed 11 órakor ülést tart. Tárgy: A folyó év május és junius havára két biráló tagnak kijelölése. A főrendiház igazoló-bizottsága 1894. évi május hó 5-én (szombaton) d. e. fél 11 órakor ülést tart. Tanácskozás tárgyai: A főrendek jegyzékének folytatólagos kiigazitása és gróf Széchenyi Bertalan vagyoni képesitését szorgalmazó kérvényének kiigazitása.

A hagyatéki eljárás reformja.

Arad, május 1.

(—s) A képviselőház holnapi ülésének napi rendjére kitüzött törvényjavaslat az örökösödési eljárás reformjáról régen érzett hiányokon és bajokon van hivatva segiteni. A tervezet már több mint egy év óta vár arra, hogy a törvényhozás tárgyalásaiban a sor reá kerüljön. Intő jeléül szolgálhat e körülmény megint az ellenzéknek, hogy ha ez valóban oly komolyan venné a reformok megvalósitását, amint azt szüntelen hangoztatja, ha kevesebb szóbeszéd helyett többet dolgoznék, a reformok sorsa kedvezőbb és gyorsabb lehetne, és intő jelül szolgálhat e körülmény arra, hogy mennyivel üdvösebb volna komoly munkával foglalkozni, mint a sérelmi politikával a maga meddő s legföljebb személyeskedésre inditó eredményeivel. Pedig szombaton is ilyen sérelmi ülés volt megint.

Az örökösödési eljárás reformja sürgős jogi reform. Mindenki érezhette már, jogász és laikus egyaránt, hogy mennyire bonyolult és hosszadalmas mai hagyatéki eljárásunk. Gyámhatóság, törvényszék, járásbiróság mindmegannyian egyaránt illetékesek ugyanezen kérdésben, mindegyiknél más-más gyakorlat fejlődik ki, a hatáskörök összeütközése mindennapos. A kollegiálisan itélő törvényszékeknél gyakran évekig huzódik egy egyszerü hagyatéki ügy, a mellett az örökösök, a hagyományosak és az örökhagyó vagy az örökös, hitelezőinek jogállása pontosan körülirva nincs, a telekkönyvek helyesbitése öröklött jogok czimén rendesen elmarad, amiből ezután évtizedekre el van hintve a legnagyobb zürzavar csirája, egyesek helyrehozhatlan károsodására, a forgalom óriási hátrányára és a telekkönyvek nyilványkönyvi jellegének sérelmére.

A törvényjavaslat mindezen ismert bajokon segit.

A perenkivüli öröklési ügyek birósága ezentul kizárólag a királyi járásbiróságok lesznek, melyektől a kir. táblákhoz nyilik a felfolyamodás. Igy azután mindenki a legkönnyebben jár majd az illetékes birósághoz, a törvényszékek megszabadulnak egy nagy munkatehertől, melyet az egyes biró is éppen olyan jól láthat el, a kir. táblák pedig elég biztositékot nyujtanak az alapos és egyöntetü felülbirálás szempontjából.

A hagyatéki tárgyalás kizárólag a kir. közjegyzők dolga lesz, akikre minden előkészitő cselekmény hárul, ami által nemcsak a biróság munkája csökken és ezzel gyorsul az ügyek lebonyolitása, hanem a felek is minden fölösleges alakszerüségtől menten intéztethetik el ügyüket. A közjegyző közbenjárása bizonyára sok esetben elömozditja majd a békés osztályt, melyre nézve külömben a javaslat szintén tartalmaz a mostaniaknál helyesebb és világosabb rendelkezéseket.

A javaslat az örökölt ingatlan átiratását illetőleg kötelezővé teszi a hivatalos beavatkozást és az eljárás során az örökhagyó tulajdon jogára vonatkozó téves bejegyzéseket kijavittatja, nehogy évek mulva kelljen kétségbeesett pereket folytatni oly kérdések miatt, melyeket az öröklési eljárás rendjén a legegyszerübben és a leggyorsabban lehet oldani.

E lapok tere nem engedi, hogy a javaslat részleteivel behatóbban foglalkozzunk, ez a szaksajtó feladata.

Annyit azonban nyugodt lélekkel elmondhatunk, hogy egy jól átgondolt, gondosan kidolgozott és a mi fő nem novelláris, hanem az egész öröklési eljárást felölelő s a végleges polgári törvénykezési eljárásnak alkatrészét képező törvényjavaslattal van dolgunk, melylyel valóban el lesz érhető az a hármas czél, hogy az öröklési eljárás jó, gyors és olcsó legyen.

Szilágyi Dezső tehát ismét egygyel szaporitotta maradandó alkotásai sorozatát!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, május 1.

Kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Schober, Josipovich, Bartók.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Csáky Albin, Szilágyi Dezső, Fejérváry Géza báró, Josipovich Imre.

Hitelesitették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Az örökösödési eljárás.

Krajtsik Ferencz előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot. Beszéde során mindenek előtt indokolja, hogy mi tette szükségessé ezt a reformot? Az, hogy az eljárást általában rendezni kellett, mert a jelenlegi állapotok sok tekintetben türhetetlenek. Azt mondhatná valaki, hogy hiszen minde visszásságok rendezhetők lettek volna novelláris uton is. Való, csakhogy azzal a novelláris intézkedéssel ismét csak komplikálnók az egész eljárást, mert hisz az ma is a legnagyobb baj, hogy a ki nem hivatásszerüen foglalkozik az örökösödési ügygyel, az egyátalán nem tud belőle kiigazodni. A novelláris rendezés az eligazodást szintén csak bonyolitaná, nehezitené. (Helyeslés.) Ez az indoka, hogy a jelen reform a jelen alakban kerül a Ház elé, s ugy hiszi, hogy azt a Ház sokkal nagyobb megelégedéssel veheti, mint vehetné a novelláris intézkedést. (Helyeslés.)

Nánássy Odön ugy a saját, mint a függetlenségi és 48-as párt nevében elfogadja a törvényjavaslatot, mert abban határozott haladást lát. Különösen örömmel üdvözli, hogy a hagyatéki eljárás minden vonalon keresztülvitetett, ehhez még csak azt szeretné, ha a telekkönyvek kérdése is rendeztetnék, hogy ne forduljanak elő olyan esetek, hogy 3—4 generáczión keresztül sem lesz a telekkönyv kiigazitva. Hogy az eljárás az egyes birságok hatáskörébe utaltatott, azt csak pártolni tudja és nagyon sajnálja, hogy kevés levén az igazságügyminiszteri tárcza dotácziója, csak lassu tempóban lehet ezen elvet megvalósitani. (Helyeslés a szélsőbalon.) Kivánja, hogy a közjegyzői székhelyek szaporittassanak, és hogy minél előbb megvalósuljon az ált. polgári magánjog, mert a jogbizonytalanság e téren már valóban türhetetlen. Miután jelen javaslat előnyei tulnyomók, ujra ismétli, hogy elfogadja. (Elénk helyeslés a szélsőbalon.)

Makfalvay Géza egyetért abban, ho[illegible] tétlenül szükséges az örökösödési eljár[illegible] pos szabályozása. Majd áttér azokra a[illegible] lekre, amelyeket ez a reform abszolu[illegible] nélkülözhet. Szükségesnek tartja a jár[illegible] goknak és a királyi közjegyzőségekne[illegible] ritását és ezzel kapcsolatban, a mi szi[illegible] kisebb szükség, a telekkönyvek rende[illegible] mielőbb való keresztül vitelét. A szó[illegible] levő reform, ha nem is mind, de a felte[illegible] közül sokat tartalmaz s mert határozott javulást, haladást tartalmaz, meg is szavazza. Teheti ezt annál inkább, mert a megszavazás nem involvál bizalmat. Ismételten kijelenti, hogy az általános tárgyalás alapjául elfogadja a javaslatot. (Helyeslés.)

Márkus József szerint ugy felel meg minden reform rendeltetésének, ha az élet szükségleteit kielégiti. Kifejti a régi örökösödési eljárás hátrányait és összehasonlitja a most tárgyalás alatt levő javaslattal, kimutatva annak fény- és árnyoldalait. Felsorolja a jelen javaslat legszembeötlőbb hiányait, a részletekre nem terjeszkedik ki, mert erre alkalom lesz a részletes vitában. A közjegyzői dijak felemelését nem helyesli. A javaslatban határozott javulást lát, tehát általánosságban elfogadja. (Helyeslés a baloldalról.)

Remete Géza a javaslatot szintén elfogadja.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: Az ellenzéki szónokok sok olyan dolgot mondtak, a mely figyelmet érdemel, kéri tehát, adják be irásba. Néhány megjegyzést tesz a javaslat végrehajtására nézve. A dij szerinte nem emelkedik, mert eddig szabad volt a közjegyző számára kétszeres dijat is megállapitani. Neki is az a véleménye, hogy minden járásbiróság telekkönyvi hatóság is legyen és ezt a politikát is követi, de ezt gyorsabb tempóban, mint történik kivinni nem lehet, mert a járásbiróságok sok helyütt nagyon el vannak foglalva. A közjegyzők számát is szaporitandónak tartja, de csak addig, hogy a közjegyző kerületében tisztességesen megélhessen. A járásbirósági személyzet számát is fogja szaporitani. Kéri a házat, fogadja el a javaslatot általánosságban, s a részletes vitában vita alkalmával a módositásokat megtehetik. (Helyeslés.)

Elnök: A javaslatot azt hiszem kijelenthetem, hogy a ház egyhangulag fogadta el. (Helyes! Helyes!)

Ezután a pénzügyi bizottság és zárszámadási bizottság jelentését terjesztik be.

Az örökösödési eljárásról szóló javaslat 1. §-át elfogadták.

A 2. §. módosittatott.

A 3. §-nál:

Várady Károly inditványozza, hogy bevétessék, miszerint az is megindithatja az eljárást, a kinek tulajdoni igénye van. Szilágyi felszólalása után elfogadták.

A 4. 5. és 6. §§-okat változatlanul elfogadják.

A 7. §-nál.

Remete Géza csekély módositást kiván. Elfogadják.

A 8., 9., 10. szakaszokat változatlanul elfogadják.

A 11. §-nál **Issekutz** Győző és **Szilágyi** Dezső felszólalása után módositással fogadták el.

A 12. és 13. §-okat elfogadták.

A 14. §-t **Remete** Géza módositásával fogadták el.

A 15. §-t **Remete** Géza módositásával fogadták el.

*

Budapest, május 1. (Saját tudósitónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósitónk a következőket sürgönyzi:

Mitől az egész ülésen féltek, az a részletes tárgyalás során bekövetkezett.

Herman Ottó kérte a képviselők megolvasását, mert a ház *határozatképtelen*. Midőn megolvasták, kiderült, hogy 108-an vannak, s igy a tárgyalást folytatták s elfogadták az egész javaslatot, csak egyetlen uj szakaszt utasitottak a bizottsághoz.

Városi közügyek.

Sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1894. évi május hó 9-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyülésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

[illegible] polgármester jelentése f. é. ápril [illegible]

[illegible] nagymélt. mkir. belügyminiszterium [illegible] a módositott tüzrendészeti szabály[illegible] megerősitése tárgyában.

[illegible] a. az ugynevezett nép illetve cseléd[illegible] 1894-l alkotott szabályrendelet megerősi[illegible] gyában.

[illegible] A tanács jelentése a vágohidi kazán[illegible] 200 forint évi fizetésének 240 frtra való felemelése iránt.

5. Az aradi kereskedelmi és iparkamara kérvénye, az aradi országos vásárok árulási időbeosztásának megváltoztatása iránt.

6. A tanács jelentése az angyal utcza szabályozása s az ezzel összefüggő kisajátitásoknak és területeladásának tárgyában.

7. A tanács jelentése Szabolcs, Bars, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék törvényhatósági bizottságai által, Kossuth Lajos elhalálozása alkalmából hozott határozatoknak pártolása iránt, hogy „Kossuth Lajos emlékének törvénybe igtatása iránt a képviselőházhoz felirat intéztessék“ hogy Kossuth Lajos eltemetésének összes költségeit az ország összes törvényhatoságai elvállalják, hogy Turinban az a ház hol Kossuth Lajos lakott a törvényhatóságok, városok és községek adakozásaiból megvásároltassék, s mint Kossuth alapitvány Turin városának ajándékoztassék.

8. A tanács jelentése Szekeres Albert kérvényére, a város területén a sertés tartásra nézve érvényben levő szabályzat módositása iránt.

9. Az igazoló választmány jelentése a város III-ik kerületében megejtett törvényhatósági bizottsági választásáról.

10. A nagymélt. földmüvelésügyi m. kir. miniszterium intézvénye az Óvár-tér telkesitése és ott villaszerü otthonok szerzése czéljából, az Óvár-tér átengedése és ellen értékül a csálai erdőből megfelelő értékü terület felajánlása tárgyában.

11. A tanács jelentése Nessel Ferencz városi pénztári ellenőr nyugdijaztatása iránt.

12. U. a. a szabadságharcz Aradon kivégzett 13 vértanujának emlékének megörökitése iránt olyképen, hogy a város egyes utczái az ő nevükre neveztessék el.

13. U. a. a Hertschka Mór-féle ösztöndij két helyének betöltése iránt.

Arad, 1894. május 1-én.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 756.5 milliméter, délután 2 órakor 756.5 milliméter. **Hőmérsék**: reggel 7 órakor C° + 12.1, délután 2 órakor C° + 20.1. **Szél iránya és ereje**: reggel 7 órakor K. 1. délután 2 órakor DK. 2. **Felhözet**: reggel többnyire borult, délután félborult. **Csapadék az utóbbi 24 órában**: 0 milliméter.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 2. —

Hűvös. — Szeles. — Délen csapadék. — Keleten csapadék.

Váltólázas történet.

— Regény három szakaszban. —

Egy szomoru történet.

. . . Es a kereskedő felébredt

Hiszen másszor is felébredt ő, hanem most ugy ébredt fel, hogy 2839 forint váltót kellett átküldeni Uj-Aradra.

Hanem azért nem jöt zavarba. Előhivta szolgáját és oda adta neki a váltókat, vigye át Uj-Aradra.

Zsebébe dugta a mindig dudoló hetes a kincseket tartalmazó papirokat és ment. Hanem mikor át ért Uj-Aradra, akkorra már nem voltak meg a váltók.

Utközben elvesztette.

Szomoru arczczal ment vissza gazdájához és keserves hangon panaszolta el, hogy a váltók voltak s most már nincsenek.

— O jaj — mondá a kereskedő az elvesztett váltók miatti keservében.

— O jaj — mondá a szolga is, abbeli fájdalmában, hogy a kereskedő botja a hátán tánczolt.

Midőn aztán a különféle motivumokból eredő fájdalmak, bánatok elviharzottak, a kereskedő felvette ünnepélyes kifejezését arczára és a helyzethez illő méla hanghordozással elpanaszolta az egész esetet az alkapitánynak — a tettes, mely az egyszer megtalálható leszen, erélyes nyomozása végett.

Es a kapitány biztositotta: a váltók meglesznek.

Egy vig történet.

Keményen roppták a tánczot a cselédbálban. Szinte nehéz volt a lég a kilehelt szerelmes sohajtásoktól.

Egy szobacziczus, nevezzük a novellákban divatos néven Pálmának, ugyancsak szórta a pénzt.

Limonádés, kucséber, czigány mind élvezett bőkezüségéből.

Ez egész viselkedés csak egy rendőrnek szurt szemet, ki meg is kérdezte, honnan a pénz, mire ő hetykén válaszolt:

— Örököltem.

Hanem rendőrünknek nem tetszett a válasz és a kapitány elé vitte a bálozó, Pálmának elkeresztelt szobacziczát, hol aztán kitünt több érdekes dolog.

Ugy történt . . .

Ugy történt az eset, hogy azokat a váltókat, melyeket annak a névnélkülí szolgának Uj-Aradra kellett volna vinni a meg nem nevezett kereskedőtől, az a bizonyos — Pálma — szobaleány találta meg. Hanem nem az egészet, csupán csak egyet közülök, mely 300 frtról szólt.

Meglehetős magas szinvonalon állott Pálma müveltsége, azért is a talált papirt elolvasás végett a szomszédba vitte.

Ott a szakácsnénál épen zsur volt és egy tüzér káplár ajánlkozott elolvasni a lelt okmányt.

Hanem nagy lön csudálkozása, mikor egy váltót látott a talált s a leány előtt értéktelennek gondolt papirban, mindjárt tett is ajánlatot, hogy ő megveszi 13 frtért.

Pálma nem habozott s a tüzér fizetett. Innen eredt a nagy költekezés. Pálma ugyan a kapitány előtt is folyton azt mondogatta, hogy ő a pénzt örökölte egy Kuvinban meghalt nagynénjétől. Hanem annyira mégsem volt buta, hogy arra képesnek érezze magát, miszerint olyan állitást fentarthasson, hogy valaki a halála után állithasson ki váltót.

Szóval beadta a derekát és most az ügy a vizsgáló biroságot fogja szórakoztatni.

HIREK.

Május 2. Szerda. Róm. kath. naptár: Athanász. — Protestáns naptár: Athanász. — Görög-keleti naptár (ápril 20.): Theodor. — A nap kél 4 óra 30 perczkor, — nyugszik 6 óra 53 perczkor.

Szabadsagharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet dijtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség]: Polgári iskola, földszint.

Május 6. Az arad-csanádi egyesült vasutak közgyülése, délelőtt 11 órakor.

— **A hivatalos lapból**. A király Berschnik Ferencz pozsonyi katona iplébánosnak a boldogságos szüz Máriáról nevezett maróthi czimzetes prépostságot adományozta.

— **Városi közgyülés**. Arad város törvényhatósági bizottsága folyó hó 9-én délután 4 órakor tartja meg május havi rendes közgyülését, melynek sorrendjét lapunk más helyén közöljük. A közgyülés legérdekesebb tárgyát a földmivelési miniszteriumnak az ó-vár-tér telkesitésére vonatkozó intézménye, valamint Szabolcs, Jász-Nagykun-Szolnok és Bars megyék közgyülése azon határozatainak pártolása tárgyában érkezett átiratok képezik, melyek szerint Kossuth Lajos emlékének kodifikálása érdekében a képviselőházhoz felirat intéztessék, Kossuth temetési költségei az összes törvényhatóságok által elvállaltassanak és végül, hogy Kossuth turini lakóháza a törvényhatóságok, városok és községek adományaiból megvásároltatván, mint Kossuth-alapitvány Turin város közönségének adományoztassék.

— **Munkásünnep Aradon**. Május elsejét a munka beszüntetésével ünnepelték tegnap az aradi waggon-gépgyár és vasöntöde munkásai, az aradi és csanádi egyesült vasutak műhelyszemélyzete és Mihalik és Czeiler asztalosgyárának munkásai. A két első gyártelep összes, mintegy 2000 fönyi munkásserege elözönlötte a városligetet s ott töltötte rendzavarás nélkül az egész napot. Mihalik és Czeiler Zsigmondházán gyüjtötték össze gyári munkásaikat s azoknak lakomát adtak. A rendőrség kora hajnaltól este 8 óráig szigoritott szolgálatot teljesitett, de beavatkozására sehol sem volt szükség, ami az aradi munkásosztály érettségéről és tisztességes voltáról tesz tanuságot.

— **Régi utczák uj névvel**. A mult havi közgyülés, Klein Ignácz inditványára elhatározta, hogy régi és értelmetlen nevü utczákat az aradi tizenhárom vértanu közül azok neveivel fogja elnevezni, kikről még utcza nincs elnevezve. Ezen inditvány megvitatására és javaslattétel végett kiküldött bizottság Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt tegnap délután tartotta ülését, melyen a következő régi utczák uj elnevezését határozták javaslatba hozni a közgyülésnek: Adám-utczát Aulich Lajos, Éva-utczát Láhner György, Fegyver-utczát Török Ignácz, Fürdő-utczát Lázár Vilmos, Kertész-utczát Pöltenberg Ernő, Retek-utczát Schveidel József és Hasszinger-utczát Leiningen Károly gróf nevéről. A semmit ki nem fejező utczák régi neveinek ez uj nevekkel való megifjodását a közgyülés csak pártolhatja.

— **Vonatkésés**. A tegnap délutáni budapesti vegyesvonat, melylyel a fővárosi lapok és levelek szoktak Aradra érkezni, 3 órával késett. A vonatkésést egy Tápió-Szelénél kisiklott homokos kocsi okozta. Baleset nem történt.

— **Költözködés**. Május 1-én jó napjuk volt a házigazdáknak, dült a házbér. De annál kellemetlenebb volt ez a nap azoknak, a kik költözködtek. Az utczákon egymást érték a

butorszállitó szekerek s egész nap folyt a költözködés nagy munkája.

— **Katonai előléptetések.** A lapunk tegnapi számában közölt májusi előléptetések hirét a hivatalos lap nyomán a következő kinevezésekkel egészitjük ki. Scotti Fülöp br. dandárparancsnok vezérőrnagygyá neveztetett ki, Hornik Tivadar a 33-ik gyalog hadosztály vezérkari főnöke a 15-ik gyalogezredhez alezredessé lépett elő. Gasslunger József 33-ik gyalogezredbeli kapitánynak a király legfelső megelégedését adták tudtul. A tartalékban Demián Aurél dr., aradi gyakorló orvos a 3-ik honvédhuszárezred főorvosává neveztetett ki. Malatinszky főhadnagy századossá, és Kovács huszárszázados őrnagygyá lépett elő.

— **Ovoda megnyitás.** Horváth Jánosnénak az Ujterem-utcza 12-ik szám alatti házban fennálló ovodáját, melyet az orvosi hivatal bezáratott, mivel azon házban a kanyaró pusztitott, a mai naptól kezdve ujra látogathatják, mert a kanyaró megszünt.

— **Egy őrült öngyilkossági kisérlete.** Soborsinban — mint levelezőnk irja — Popovits Miklós gör. kel. román lelkész, a kit a nagyszebeni tébolydában gyógykezeltek s onnan neje kérelmére elbocsátották, vasárnap délután Pakurár György vasuti alkalmazott emeleti lakásának ablakából kiugrott. A szerencsétlen sérülései sulyosak ugyan, de nem életveszélyesek. Elmebeli állapota, mióta nem áll gyógykezelés alatt, rohamosan hanyatlik.

— **Konfirmáczió.** Az aradi ág. hitv. ev. egyházban f. hó 3-án, áldozó csütörtökön d. e. 10 órakor a gyermekek konfirmácziója fog végbe menni. A fogadalmat Knothy Blanka és Mádai Hermin fogják mondani.

— **Algiri kereskedő Aradon.** Tegnap érdekes vendég érkezett a „Fehér Kereszt" szállóba. A vendég Debbesch Benkeresi algiri kereskedő, a kit üzleti ügyek hoztak Afrikából Aradra.

— **Szegény fák.** Miga nép alig várja a május elsejét, addig a fák, a virágos fák veszedelmet sejtő félelemmel gondolnak május elsejére, mikor is irgalom nélkül megkoppasztják őket. Igy volt ez mindég, igy volt ez tegnap is avval a külömbséggel, hogy az idén a fák csonkitása sokkal nagyobb mérvben történt az előző évek májusához képest.

— **Az épitészeti bizottság** két tagja, Nechnébel Odön és Löcs Rezső, tegnap délután vizsgálta meg mindazon kérvényezők házait, melyek benyujtott kérvényökben különféle házigazitási ügyekben kértek engedélyt az épitészeti bizottságtól.

— **Örvendetes esemény a királyi családban.** Uralkodóházunkat ismét családi öröm érte. Welszben, mint egy tegnapi táviratunk már jelezte, Mária Valéria főherczegnő tegnapelőtt éjjel tizenkét óra 5 perczkor egészséges fiu-gyermeknek adott életet. Az örvendetes hirt természetesen azonnal megtáviratozták Bécsbe, mire a királyné 12 óra 18 perczkor Festetich grófné udvarhölgytől kisérve, külön udvari vonaton leánya látogatására Welszbe utazott. Az anya s az ujszülött főherczeg jól vannak. A király tegnap délután 1 órakor Mária Immaculata főherczegasszony palotájába hajtatott, hogy kifejezze szerencsekivánatait abból az alkalomból, hogy harmadik unokája született. A legfiatalabb főherczeg harmadik gyermeke Mária Valéria főherczegasszonynak. Első leánykája Erzsébet Franczi ska 1892. január 27-én Bécsben, második gyermeke Ferencz Károly Salvator 1893. február 17-én Lichteneggben született.

— **Járványos betegségek Biharon.** Szomoru értesitést küld lapunk tudósitója Biharról. A községben járványszerüen lépett fel a kanyaró, e hó 17-én lett először hivatalosan konstatálva. Leginkább az iskola növendékei között lépett fel. Eddig 73 kanyaró eset fordult elő, de hihetőleg most már nem fog jobban elterjedni, a mennyiben a hatóságok a járvány elfojtására minden lehetőt elkövetnek. Kiss Elek a központi járás buzgó és derék főszolgabirója, szigoru intézkedéseket tett s első sorban valamennyi iskolát bezára-tott. Nevezetes azonban a dologban az, hogy — talán csupa indolentiából — a r. kath. lelkész ennek teljesitését kerekenmegtagadta, mert ez szerinte illetéktelen intézkedés volt. — Azt hisszük azonban, hogy ilyenkor nem annyira a paragrafusokat kellene czitálnunk, hanem egyesült erővel, a baj megszüntetésére közremüködnünk. S ima mamár 3 himlös beteget jelentettek az elöljárósághoz. Sajnos a n.-létai agy- és gerincz lobbnak itt is fordult elő egy esete. — Szilágyi S. földmivelő kis gyermeke esett e betegségbe s ma meg is halt. Péchy Károly dr. körorvos, konstatálta, hogy ez ép oly lefolyásu volt, mint a nagy-létai veszedelem.

— **Holttest az országuton.** Az ercsii csendőrséget e hó 23-án arról értesitették, hogy az érdi vasuti állomástól egy órányira az ut mentén egy hulla hever. Az értesitésre Végh László sz.-fehérvári hadapródösmester, Csapó László ercsi őrmester és Nagy Sándor sóskuti őrsvezető öt csendőr kiséretében megjelentek a helyszinén. A halott zsebében — a ki minden valószinüség szerint gyilkosság áldozata — egy levelet találtak, melyet Tanárky Erzsébet budapesten szolgáló cselédleány irt. A vizsgálat ezen nyomon indult meg s annyiban eredménynyel is járt, hogy a leány a meggyilkolt emberben édesatyjára Tanárky János magyar-zámori lakosra ismert. A meggyilkolt ember még a mult hó 10-én távozott hazulról, 11-én Budapesten volt, azóta nem tudni merre járt. A vizsgálat folyik.

— **Nyolczszáztizenegy gonosztevő.** Odeszszából a napokban nyolczszáztizenegy gonosztevőt vittek át Sachalin szigetére, a kényszermunkára itélt rabok telepére. A gonosztevők közt volt 397 gyilkos, 186 rabló, 63 gyujtogató, 24 templomrabló és templomgyalázó, 15 orgyilkos, 14 hitvesgyilkos, 23 hamispénzgyártó és 27 szökevény rab, a kiket már régebben kényszermunkára itéltek. A szökevények közt van egy, aki már négyszer szökött meg a szigetről s most ötödször került vissza. Most már élethossziglan tartó kényszermunkára itélték. A többi rab nagyobbrészt kisebb gonosztevő, köztük két intelligens fiatal ember is van. Az egyik vetélytársát gyilkolta meg s e büneért husz évi kényszermunkára itélték. Menyasszonya, aki miatt legjobb barátját meggyilkolta, szintén követi Sachalin szigetre s ott felesége lesz. A másik fiatal ember menyasszonyát ölte meg, mert hütlen lett hozzá. A fiatal ember elment a templomba s amikor volt menyasszonya férjével a templomfiól kijövet kocsiba akart ülni, lelőtte. Őt is husz évi kényszermunkára itélték.

— **A törökországi magyar régiségek hazahozatala.** Konstantinápolyból fölötte örvendetes hirt hoz Vámbéry Armin kiváló orientalistánk egy levele, melyet az akadémiához intézett. Vámbéry ugyanis a magyarországi vonatkozásu, Törökországban levő történeti emlékek kinyomozása végett ment Konstantinápolyba. Ezek az emlékek (könyvek, mütárgyak, lobogók, okiratok stb.) már több izben szóban forogtak s egyes darabok 1877-ben haza is kerültek. Most azonban egyenesen arról volt szó, hogy a nemzeti millenniumra minden megállapitható emléktárgyat Budapesten ki lehessen állitani. Vámbéry evégből magánál Abdul Hamid szultánnál jelentkezett s mint levelében irja, a szultán megengedte, hogy a magyarországi emléktárgyak, akár kincstárában, akár másnemü gyüjteményekben, pinczékben stb. legyenek azok, az 1896. évi millennáris kiállitáson Budapesten kiállittassanak. A padisah engedélyének örvendetes voltát nem is kell fejtegetnünk. Törökországban levő emlékeink kiállitása a millennáris kiállitásnak talán legérdekesebb részét fogja képezni s a tudomány tekintetében szinte megbecsülhetetlenek lesznek. Bár mód akadna rá, hogy itthon meg is maradjanak. — Vámbéry egyébként a napokban hazajön s itthon maga fog beszámolni az eredményről.

— **Szivtelen apa.** Hegedüs Sándor egri csizmadiamesternek tegnapelőtt meghalt a kis gyermeke. A szivtelen ember, a helyett hogy bánkódó felesége mellet maradt volna, a korcsmába ment s ott részegre itta magát. Csak tegnap reggel botorkált haza. Siró felesége szemrehányásokkal fogadta, hogy amikor gyermeke a ravatalon van, mulat, iszik a korcsmában. A mámoros ember szitkozódva lökte félre feleségét, botot kapott elő s azzal durva nevetéssel ütni kezdte a szegény kis halottat. Lármájára és felesége jajgatására a szomszédok rendőröket hivtak, de a dühöngő ember ezekkel is szembeszállott. Csak nehezen tudták megkötözni. Ismerősei azt hiszik, hogy hirtelen megőrült, mert nem hiszik, hogy ép észszel ilyen borzalmas kegyetlenséget követhetett el.

— **Bankóhamisitó katonatiszt.** Katonai körökben kinos feltünést kelt a Bécsujhelyben állomásozó 69. gyalogezred egyik fiatal hadnagyának a letartóztatása. A katonatisztet, aki az osztrák arisztokrácziа egyik előkelő családjának a tagja a wöllersdorfi kaszárnya kantinosának a feljelentésére bankóhamisitás miatt tartóztatták le. A katonai biróság a legnagyobb titokban folytatja a nyomozást.

— **Sikkasztó városi pénztáros.** A nyitrai városi pénztárban nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára. A róm. kath. tanitói nyugdijalap megvizsgálásánál a számvevő tegnap körülbelül 6000 frt hiányt fedezett föl, amelynek elsikkasztásával Csacskó István pénztárost vádolják. A hütlen városi tisztviselőt azonnal felfüggesztették állásától s a pénztár megvizsgálására bizottságot küldöttek ki. A hiányt a pénztáros 2000 frtnyi óvadéka és 5000 forint jelzálogi bekebelezés azonban már is fedezik. A városban a sikkasztás hire kinos feltünést keltett.

— **Tüz Mohácson.** Mohácsról irják, ott vasárnap este Bereghi Vincze földmüvesnek a sokac városrészben lévő háza gyuladt ki. A ház egy melléképülettel együtt nehány percz alatt teljesen leégett. Nagy szerencsére szélcsend volt és igy a szomszédos nádas épületeket baj nem érte. A tüz hire a szinházba is elterjedt, hol Szalkay szintársulata „A három testör"-t játszotta. A szinházban volt nők a tüz hirére annyira megijedtek, hogy többen közülök elájultak. Az előadást nem lehetett végig játszani.

— **Beomlott tüzfal.** Nagy-Kikindán tegnapelőtt nagy szerencsétlenség történt Veliszav Nika házának épitésénél. A dühöngő szél ledöntötte a tüzfalat, mely a munkásokat maga alá temette. Két kőmüves életveszélyesen megsérült, az egyik Vanyik [illegible] kinek mellkasát törte össze a beom[illegible] a másik Hirdenfelder Ferencz, [illegible] szenvedett nagyobb zuzódásokat. A [illegible] munkásokat a közkórházban ápolják.

—x— **Elektrikus illuzió szinház.** [illegible] Benő chicagói tanár elektrikai és illu[illegible] házával Aradra érkezett s Nagy Lajo[illegible] csarnokának éttermében ma és holnap [illegible] órakor előadást rendez. A müsor mágiai, illu[illegible]ció és mnemótechnikai mutatványokból áll. Az előadásokon Ruchay Mary pályadijjal kitüntetett szépség fog segédkezni. Ruchay a budapesti vigadóban 1889-ben harminczelőadást rendezett s legutóbb Bécsben Ronachernél tartott látogatott előadásokat. Az érdekes látnivalóra felhivjuk a közönség figyelmét.

EGYLETEK, TARSULATOK.

(*) **Az aradi kereskedő ifjak** betegsegélyzőegyletének igazgatósága vasárnap délután tartotta meg Wadovszky Gusztáv elnöklete alatt rendes havi ülését. Napirend előtt elnök megemlékezve azon csapásról, mely Kossuth Lajos halálával az egész hazát érte, s inditványozza, hogy a nagy halott emléke jegyzőkönyvben megörökittessék. Elfogadtatott. Elnök azon bejelentését, hogy a koroda javára ifj. Klein Mór 15 könyvet, az egylet javára pedig az aradmegyei takarékpénztár 50 frtot, az ipar és népbank 25 frtot, az aradi első takarékpénztár 10 frtot adományozott, tudomásul vették s adakozóknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Több apró ügy elintézése után az ülés véget ért.

SZINHÁZ, IRODALOM, MÜVÉSZET.

* **Elmaradt megnyitó.** A nagyváradi fabódéban tegnap este kellett volna és akarták is megnyitni a szinházi szezont. Mindenki nagyban készült a Troubadour előadását megélvezni, a jegyek nagy része elkelt. Este 7 órakor — mint tudósitónk táviratozza — a müvezetőség kénytelen volt

az előadást elhalasztani, mert a díszletek és a podgyász nem érkezett meg a délutáni vonattal sem. A gyöngén sikerült bérlet után bizony elég kellemetlen dolog az igazgatóra ez a bódéból érkező első hír.

* **Az „Ország-Világ"** ez a legszebb, legalkalmasabb képes szépirodalmi heti lapunk minden számában sok érdekeset és ujat nyujt olvasóinak. Csak jót mondhatunk az előttünk fekvő legutóbbi 17-ik számáról is, melynek változatos tartalmából kiemeljük a következőket: A lap élén Rosebery lordnak, az uj angol miniszterelnöknek arczképét látjuk, tartalmas életrajz kiséretében. Vadnai Károlyt a veterán szépirót is megszólaltatta az „Ország-Világ" Kossuth Lajos-ról közölvén tőle érdekes visszaemlékezést. Satanella, Pályiné, Major I. Gyula tollából látunk igen szép czikkeket, egy érdekes illusztrált novellát „Mütárlaton" czimmel, alapos referádát a tavaszi képkiállitásról Etus-tól. Zenemüvészi mellékletül Verő György „Virágcsata" czimü pompás operettjének egy szép románcát adja. Költeményt Buday László-tól találunk benne Góró Lajos szép rajzával, továbbá báró Kemény Endré-től és Halasi Viktortól. Legérdekesebb a gazdag tartalmu számban „A hirlapirók sztrájkja", több mint egy tuczat arczképpel, s a legjobb nevü zsurnalisták apró közleményeivel. Az „Ország-Világ" ezenkivül állandóan közöl két regényt a hazai és külföldi irodalmi termelés legjavából s minden számában „Világfolyása" czimen Adorján Sándor kitünő tollából tárczát a lefolyt hét eseményeiről. Illusztrácziói magas nivón állanak s amellett, hogy müvészi értékük, mindig lépést tartanak az eseményekkel s az aktuálitásra mindig nagy gondot forditanak. Erős a meggyőződésünk, hogy az „Ország-Világ" van hivatva arra, hogy kiszoritsa a hasonló irányu külföldi képes lapokat. Szerkesztőjének, dr. Váradi Antal-nak, a kitünő irónak ismert neve elég biztositék arra, hogy az „Ország-Világ" e czél felé a legjobb irányban halad, s a legkényesebb igényeket is kielégiti. Az „Ország-Világ" előfizetési ára egy évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt, mely összeg a kiadóhivatalnak (Budapest V. Hold u. 7.) küldendő. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Mutatványszámokat kivánatra ingyen küld a kiadóhivatal. Előfizethetni a hó bármely napjára.

SPORT.

Díjlövés. Kimutatás, az aradi polgári lövészegyesület által f. é. április hó 29-én tartott díjlövészet eredményéről.

A mély lövésekre kitüzött díjakat nyerték: Az 1-sőt Bródy József, a 2-at Magyari Ferencz legjobb 4-es lövéssel.

A körlövészetre kitüzött díjakat nyerték: Az 1-sőt Klein Ignácz, a 2-at Domonkos Lajos, 3-at Joó Béla, a 4-et Weisz Dávid.

Találókat löttek:

	Szeg	4	3	2	1
Bródy József +	—	1	10	14	7
Magyari Ferencz	—	1	9	16	9
Domonkos Lajos	—	2	9	13	11
Klein Ignácz +	—	1	12	17	13
Kosztka Emil +	—	—	9	16	9
Joó Béla	—	—	7	10	7
Weisz Dávid	—	—	6	8	7

\+ **Országos tornaünnepély.** A magyarországi tornaegyletek szövetségének igazgató bizottsága folyó év ápr. hó 26-án Hegedüs Sándor orsz. képviselő szövetségi elnök elnöklete alatt tartott ülésében végleg megállapodott abban, hogy a „szövetség" IV-ik országos torna-ünnepélyét és közgyülését f. év május hó 27-én Szegeden tartja meg.

TÁVIRATOK.

Pályadijak szétosztása.

Budapest, május 1. (Saj. tud. táv.) Az Akadémia nagy jutalomdiját *Arany* János hátrahagyott müveinek, — a *Marczibányi* jutalomdiját *Beöthy* Zsoltnak, — a *Sámuel* jutalomdiját *Zolnay* Gyulának, — a *Szilágyi* jutalmat *Pauler* Gyulának, — a magyar általános biztositó társaság 500 frtos díját *Jekelfalussy* József és *Vargha* Gyulának, — az *Ipolyi* alapitványt pedig *Fraknói* Vilmosnak itélték oda.

Elvetett semmiségi panasz.

Budapest, május 1. (Saj. tud. táv.) *Ferencsovicsné* ó-pécskai lakosnőnek *Mandovszky* Richard hirlapiró elleni sajtópörében a kuria mai ülésében elvetette *Ferencsovicsné* semmiségi panaszát.

Vörös május.

A fővárosban.

Budapest, május 1. (Saj. tud. táv.) A munkásgyülések a rendőrség óvintézkedései mellett a legnagyobb rendben folytak le. A rendőrség a közös gyülekezést megtiltván, a munkások szakmánként gyüléseztek. Még csak a kirendelt rendőröknek sem akadt dolguk. A katonai készenlétet már délben szabadságolták. A szónokok mindenütt mérsékelten beszéltek, s fejtegették május elsejének fontosságát, többször hangoztatott követeléseiket a nyolcz órás munkaidőre.

Több helyen szólottak az alföldi szociálizmus káros tüneteiről s a legnagyobb indignáczioval *visszautasitották* a vádat, mintha *összeköttetésben* állanának az alföldi szociálista izgatókkal. Hagsulyozták, hogy ők társadalmi uton, békésen akarják jogaikat biztositani és nem zavargásokkal. Buzditották társaikat összetartásra, mert a teljes társadalmi egyenjoguságot csak igy érhetik el. Tárgyalták és elfogadták a párisi munkás kongresszusnak a munkás védtörvény ügyére vonatkozó határozati javaslatait is. A gyülések a legnagyobb rendben szétoszlottak.

A vidéken.

Orosháza, május 1. (Saj. tud. táv.) A munkások csendben vannak, s csak csekély része szünetelt. A szolgabirósághoz panasz nem érkezett.

Betöréses lopás.

Bécs, május 1. (Saj. tud. táv.) *Bourgoin* báró palotájában nagy betöréses lopás történt; 10,000 frt értékü régiségeket elvittek.

Beteg királykisasszony.

Brüsszel, május 1. (Saját tud. táv.) *Klementina* belga királylány komolyan megbetegedett, sulyos gégehurutban szenved.

A bolgár fejedelem elösmertetése.

London, május 1. (Saját tud. táv.) Hirlik, hogy a bolgár fejedelem elösmertetésére a szultán megteszi a kezdeményezést.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar állam és a bankszabadalom.

A „Pester Correspondenz" után közöljük a következő szakavatott aktualis czikkelyt:

A magyar közvélemény határozottan visszautasitó állásfoglalása a jegybank osztrák nagy részvényes-csoportjának követelései ellen, arra inditotta a bankot, hogy egy budapesti lapban ugynevezett felvilágositásokat tegyen közzé, melyek czélja a bank álláspontját védeni. Sajnos, hogy a bank politikai ügyvédeinek ezek az okoskodásai szakértő szempontból semmi felvilágositót, semmi ténylegest sem tartalmaznak a dolog lényegére nézve. Magyarországon csak a dolog lényege iránt érdeklődünk. Az mindegy, hogy a magyar állam politikai és pénzügyi souverainitása melyalakban jut a legvilágosabban és legbiztosabban gyakorlati megvalósuláshoz. Ez a megvalósulás meg történhetik Ausztriával, vagy Ausztria nélkül; az osztrák-magyar bankkal, vagy e bank nélkül: megtörténhetik továbbá a magyar és az osztrák kormány megegyezése után olyképpen, hogy a jegybank mostani részvényesei szabadon választhatják Magyarországon a jegyszabadalomért egy önálló magyar jegybank felállitását ugy, hogy az egy önálló osztrák jegybankkal kartelre lép s egy dualisztikus közös ténykedés gyakorlati követelményei szerint müködhetik.

Födolog marad mindig: a magyar állam pénzügyi és politikai souverainetásának fenntartása, Magyarország gazdasági érdekeinek gyakorlati garancziákkal biztositott tekintetbe vétele és az állam igazságos részesedése a jegyszabadalom üzleti hasznában.

Ha a dualizmus megvalósításának sokkal nehezebb problémáját politikai téren meglehetett oldani: sokkal lehetségesebb hasonló dualisztikus elveket a magyar állam souverain önállóságának teljes megóvásával pénzügyi téren egy részvényes-csoporttal szemben érvényre emelni. Még ha feltesszük is azt az esetet, hogy a mostani jegybankkal való megegyezés lehetetlensége az önálló magyar jegybank esetlegességét napirendre tüzi, akkor is birná az elhatározás teljes szabadságát az ilyen önálló magyar jegybank, hogy oly kartelt köthessen egy osztrák jegybankkal, amely pénzügyi és gazdasági téren megfelel egy dualisztikus szövetségnek. Ha a dolog lényege fölött megegyeztek, a forma, a nélkülözhetlen reformok módozatai és neve felett megegyezni nem lesz nehéz.

Teljesen felesleges tehát, ha a mostani jegybank publicisztikai ügyvédei által hirdetteti, hogy ő egyáltalán nem vonja kétségbe a magyar állam független magyar jegybank felállitásához való jogát. Ezt a jogot a magyar állam független magyar jegybank felállitásához való jogát. Ezt a jogot a bank nem is akarja megtámadni.

A mostani jegybank dicséröszónokainak ez a politikai deklamácziója egészen felesleges, mert a mostani jegyszabadalom lejárta után a magyar államnak kétségtelen, érinthetlen szabadságában áll, a magyar állam területén a jegykibocsátás jogát annak adni, akit az állam érdekében arra alkalmasnak talál. E mellett bizonynyal gyakorlati előnye van annak, ha egy már létező szervezetet alakitanak át önálló magyar jegybankká és egyidejüleg gondoskodnak, hogy duálisztikus érzelemben müködhessenek a magyar kormány által kinevezett és tőle függő funkczionáriusok, akik csak a közös munka specziális terén jönnek érintkezésbe az osztrák bank-intézet képviselőivel. Magyarországra nézve mindig az lesz a födolog, hogy a magyar jegyszabadalom a magyar kormány egyenes és közvetlen hatalma és fenhatósága alatt gyakoroltassék a Szt. István korona államterületén. Ez a legjobb kezesség azért, hogy Magyarország hitelszükségletei és gazdasági érdekei ki fognak elégittetni.

A bank vezetősége téved, ha azt hiszi, hogy egy uj kurátorium, vagy egy uj bizottság alkotása által dologi tekintetben hasznos valamit igért. Az egész rendszer tökéletes megváltoztatása nélkül nem lehet érvényesiteni az állam fenhatóságát a jegykibocsátási jog kihasználása körül. A mostani jegybanknak a végrehajtás majdnem korlátlan hatalma kizárólag a részvényesek által kinevezett hivatalnokok kezében van. A bank kormányzójának és alkormányzóinak hatalomteljessége ezzel szemben háttérbe lép.

E tekintetben a magyar állam Német- és Franciaország utánzásra méltó példáját követheti. A németországi viszonyok legjobban megengedik az összehasonlitást, mert ott az állam joga a jegybankkal szemben ma már nagyobb erélylyel érvényesült, mint Franciaországban és a berendezés gyakorlatilag bevált. Németországban az állam, azaz a császár és bundesrath nevezi ki a jegybank exekutiváját, vagyis a kormány által kinevezett hivatalnokokból képzett bankdirektoriumot. A birodalmi kanczellár a jegybank legfőbb feje. A részvényesek ellenben csak egy központi bizottságot választanak, mely csak véleményt adni van hivatva és csak konzultáló funkczióra van hivatva, és három delegáltat állit, kiknek rendelkezési joguk nincs, hanem csak a folyó ügyek ellenörzésére vannak jogositva. Ezt a példát mint gyakoriatilag bevált berendezést Magyarországon annál inkább követni kellene, mert a mostani jegybanknál a hatalom megosztásnak éppen megforditott viszonya uralkodik Magyarországon épp ugy, mint Ausztriában. A valódi végrehajtóhatalom a mostani jegybanknál csak a részvényesek kezében van, mig az állam hatalom képviselői dekorátiv és ellenörző működésükön és a tanácsadáson kivül nem rendelkeznek a gyakorlati hatalmi eszközök felett, melyeket az államérdekek mindenkori és haladéktalan megóvása követel. És Magyarországon különösen szükséges, hogy az államhatalom jogai éppen gazdasági téren is kiépittessenek, mely téren mindennap uj és sürgös igények jutnak érvényre az állammal szemben.

= **Az aradi kereskedelmi és iparkamara közérdekü közleményei.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara irodájában a hivatalos órák alatt betekinthető: A m. kir. államvasutak igazgatóságának pályázati hirdetménye repoze égő — és kenőolaj szállitásra vonatkozólag. Pályázati határidő, május hó 30-ika. (2204. szám.)

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósitónktól. —

Uj-Arad, május 1.

(S. ss.) A mezőgazdák a mezei munkákkal való elfoglaltságuk daczára is szép számmal bocsátották áruba gabonájukat, mert árcsökkenéstől tartanak. — A mai hetivásáron élénk behozatal és sok vevő volt. — Szilárd irányzat mellett eladatott:

buza 700—800 mmázsa 6 frt 60—6 frt 90 krig.

tengeri 1500—2000 mm 4 frt 40—4 frt 60 krig.

rozs névleg jegyezve 5 frt—5 forint 10 krig.

árpa névleg jegyezve 5 forint 80—5 frt 90 krig.

zab névleg jegyezve 6 frt 40—6 frt 60 krig.

— **Országos vásár.** A tavaszi soborsini országos vásár marha és sertés felhajtással f. évi május hó 13-ikán fog megtartatni.

= **Eczetgyárosok figyelmébe.** A nagyméltóságu kereskedelemügyi miniszter urnak az aradi keresk. és iparkamarához intézett leirata szerint a szerb kormány, tekintettel arra, hogy „eczetessenczia" név alatt Szerbiába oly eczetkivonat kerül bevitelre, mely a megejtett vegyi vizsgálat szerint az eczetessenczianál 8-szorta, a közönséges eczetnél pedig 30-szorta erősebb s oly anyagokat, u. m. választóviz és vitriol keverékeket tartalmaz, melyek az esetre, ha az illető áru az ételek készitésénél használtatik, az egészségre ártalmasok, elrendelte, miszerint a bevitelnél minden eczetessenczia küldemény előzetes vegyi vizsgálatnak vetendő alá s ha abban az egészségre ártalmas keverékek találtatnak, mint bevitelre nem alkalmas, visszautasitandó. Erről miheztartás végett az érdekelteket ez uton is értesiti az aradi kereskedelmi és iparkamara.

= **Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1894. évi április hó 30. Hizott sertésárak: 1. Magyar első rendü: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 47.—.48 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 47.—48.— krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 50.—50.5 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 49.—50. krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 49.—50. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 47.—48. krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 47—48 krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 47.5—48.5 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli sulyban) 48.—.49. krig. Közép (páronkint 220--260 klgr. sulyban) 48.—49. krig. — Könnyü (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 47.—48 krig. — Sertéslétszám 1894. április hó 27-en volt készlet 170,173 darab. 1894. április hó 29-én felhajtatott: 8159 drb. 1894. április 29-én elszállittatott 2433 drb. 1894. április 30-án maradt készletben 175,899 drb. — A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimutatása 1894. april. haváról.

I. Betételek.

Álladék mult hó végén	frt	4.225,530.48
Betételek folyó hóban	„	251,674.57
Összesen	frt	4.477,205.05
Visszafizetések mult hóban	„	317,073.92
Álladék folyó hó végén	frt	4.160,131.13

II. Leszámitolás.

Váltótárcza-álladék mult hó végén	frt	2,694,950.99
Leszámitolt váltók folyó hóban	„	853,255.03
Összesen	frt	3.548,206.02
Lejárt váltók mult hóban	„	904,030.84
Váltótárcza-álladék folyó hó végén	frt	2.644,175.18

III. Előlegezések kézi zálogokra.

Álladék mult hó végén	frt	1.567,385.12
Előlegeztetett folyó hóban	„	455,049.60
Összesen	frt	2.022,434.72
Bejárt előlegek mult hóban	„	417,090.35
Álladék folyó hó végén	frt	1.605,344.87

IV. Jelzálogos kölcsönök.

Álladék mult hó végén	frt	827,298.30
Előlegeztetett folyó hóban	„	12,900.—
Összesen	frt	840,198.30
Törlesztetett mult hóban	„	44,070.—
Álladék folyó hó végén	frt	796,128.30

V. Amortisationális Záloglevél-kölcsön.

Álladék mult hó végén	„	385,926.52
Folyósitott kölcsönök folyó hóban	„	39,500.—
Összesen	„	425,426.52
Törlesztetett folyó hóban	„	.—
Álladék folyó hó végén	„	425,426.52

VI. Záloglevelek.

Álladék mult hó végén	„	300,500.—
Kibocsájtatott folyó hóban	„	—.—
Álladék folyó hóban	„	300,500.—

VII. Pénztárforgalom.

Álladék mult hó végén	frt	40,877.43
Bevételek folyó hóban	„	1.925,814.44
Összesen	frt	1.966,691.87
Kiadások mult hóban	„	1.917,881.86
Pénztári alladék folyó hó végén	frt	48,810.01

Arad, 1894. april. 30. Az igazgatóság.

Az aradi első takarékpénztárnak torgalmi kimutatása 1894. április hóról.

Betételek.

Álladék a mult hó végén	3.834,801.52	
Betételek a folyó hóban	265,227.93	4.100,029.45
Visszafiz. betétek f. hóban		193.329.38
Álladék a folyó hó végén		3.906,700.07

Leszámitolás.

Tárczaállomány m. hó vég.	1.903,581.75	
Leszámitoltatott f. hóban	544,867.73	2.448,449.48
Bejárt folyó hóban		543,842.62
Tárczaálladék f. hó végén		1.904,606,86

Előlegezés kézi zálogokra.

Raktárállomány m. hó vég.	799,898.51	
Előlegeztetett folyó hóban	68,352.—	868,250.51
Beváltatott folyó hóban		80,737.79
Raktárálladék f. hó végén		787,512.72

Jelzálogos kölcsönök.

Álladék mult hó végén	1.583,000.—	
Uj kölcsönök folyó hóban	—.—	1.583,000.—
Törlesztetett folyó hóban		39.460.—
Álladék folyó hó végén		1.543,540.—

Pénztárforgalom.

Pénztárkészlet m. ho vég.	38,839.05	
Bevételek folyó hóban	1.043,588.03	1.082,427.08
Kiadások folyó hóban		1.036,380.09
Pénztármaradvány f. hó vég.		46,046.99

Kelt Aradon, 1894. ápr. 30-án.

Az igazgatóság.

Szeszüzlet.

— Május 1. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 53.75, kicsinyben 54.25 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, május 1. d. u. 5 óra.

Gabona		Fajt	Irányzat	100 kilogramm frt
Termény	Buza	bánsági	lanyha	7.10— 7.55
		tiszavidéki	„	7.10— 7.55
		pestvidéki	„	7.10— 7.55
		fehérmegyei	„	7.10— 7.55
		bácskai	„	7.20— 7.60
		észak-magyarországi	„	—.——.—
	Rozs	—	lanyha	5.55— 5.70
	Árpa	takarmány	csend.	5.95— 6.30
		égetni való	„	6.55— 7.40
		sörfőzdei	„	7.90— 9.—
	Zab	—	lanyha	6.85— 7.35
	Tengeri	bánsági	szilárd	—.——.—
		másnemü	„	4.95— 5.05
	Káposzta-repcze		lanyha	—.——.—
	Köles	—	csend.	7.41— 7.43
Szeptembrre kiszállitva	Buza	tavaszra	csend.	—.——.—
		junius 1894	„	7.14— 7.16
		őszre	„	7.15— 7.17
	Tengeri	május-junius 1894	csend.	6.— 6.02
		szept-október 1893	„	5.14— 5.16
	Zab	Budapest sz. tavaszra	csend.	5.90— 5.92
		Budapest sz. őszre	„	—.——.—
	Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	csend.	11.18—11.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. május 1.

Magyar aranyjáradék 4%	119.10
Magyar koronajáradék 4%	95.—
Magyar arany 4½%	126.50
Magyar ezüst 4½%	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	123.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	95.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtekermentesitési kötvény	98.—
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	[illegible]
Osztrák papirjáradék	
Osztrák járadék ezüst	
Osztrák járadék arany	K.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

E. A. (Debreczen.) Levél ment. Üdv. Addig üzlet.

E. M. (Pécska.) A felelős szerkesztő haza-érkezése után maga fog levelére válaszolni, lapunk türelmet kérünk.

B. S. (Arad.) Legyen szives, ne irjon részére ilyen sürün rosz verseket.

VIZJELZÉS.

1894. évi május hó 1-én reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérczén.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás cztimétr.	Jégvastagság cztimétr.
Branyiczka	+ 13°	borult	+ 72	—
Soborsin	—		—	—
Radna	—		—	—
Arad	+ 14°	derült	— 64	—
Makó	+ 17°	derült	+ 48	—
Szeged	+ 15°	derült	+ 166	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. május hó 1.

A m. kir. folyammérőki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Május 1. —

Fehér Kereszt szálloda: Thomán István hivatalnok, Kula. Debbesch Benkoresi kereskedő, Algeria. Dr. Morysachs N. ügyvéd, Prága.

Vass szálloda: Nátafalusi Géza igazgató, Nagyvárad. Scher József épitész, Gyula.

Magyar Korona szálloda: Solymossy A. állami hivatalnok, Zágráb. Österreicher Károly, Bécs.

Arany Kulcs szálloda: Ónya N. jegyző, Krokna. Kabdebó Kristóf gazdász, Seprős. Kohn Jakab kereskedő, Petrozsény. Reisz Simon ügynök, Ujvidék. Jurics József pékmester, Csermő.

Három Király szálloda: Székesi Antal jegyző, Dombiratos. Koczka Gyula kereskedő, Borosjenő. Heimesz Lajos gépész, Puj.

Vasuti szálloda: Özv. Dimitrescu Viktoria magánzó, Borossebes. Mladin Livia szolgabiró neje, Borossebes. Szabados Bálint vasuti vállalkozó, Borossebes. Pojók Lajos vasuti vállalkozó, Borossebes.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza**, távollétében a szerkesztésért felelős: **ifj. Gily Ede.**

6027 | 894. sz. 3—3

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége ezennel pályázatot hirdet: világitási és erőátviteli czélokra szolgáló **központi villamos-telepnek** s az ehhez tartozó vezetéki hálózatnak és berendezéseknek Aradvárosában való létesitése és üzemben tartása iránt. — A pályázati ajánlatok 1894. julius 1-ének d. e. 12 órájáig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalához nyujtandók be.

Minden ajánlathoz bánompénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban 5000 (ötezer) forint csatolandó, vagy azok benyujtásával egyidejüleg a város pénztáránál letétbe helyezendő. — A pályázati feltételeket, melyeket minden pályázónak ismernie és el kell fogadnia: a polgármesteri hivatal a hozzá intézett megkeresésre a pályázni kivánóknak kiszolgáltatja, illetőleg postán megküldi

Aradon, 1894. márczius 24-én.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm. 51 9—o2

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhirré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenkint: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre $7\frac{1}{2}$%, melyből tőke törlesztésre $1\frac{1}{2}$% fordittatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is, évi felmondásra a félévi kamat [illegible]mbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

4244/894. kh. 402. 2—3.

Hirdetmény.

A ekövetkező melegebb évszakra való tekintettel, a közegészség és köztisztaság fentartása érdekéből, a tiszti főorvos véleménye alapján a következő óvrendszabályok követését rendelem el:

1. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót magában foglaló nagy házak tulajdonosai gondnokai, bérlői kötelesek a trágyát, szemetet és egyéb hulladékot az udvarukból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérlői pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és ház elejét naponta felsepertetni, a vizfolyókákat kisepertetni és mésztejjel kiöblittetni.

2. Az utczára, vagy folyókába szennyes vizet önteni, elhullott állatot vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

3. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztittatott, sürgősen kitisztittatni, az udvarán egy kádba vizet tartani, melyben 100 liter vizre 5 klg. nyers carbolsav felolvasztva álljon, vagy pedig 1 rész nyers oltatlan mészből 4 rész vizre készitett mésztej oldatot készitení és ezen folyadékból az árnyékszékbe, minden ülőhelyre 5—5 litert számitva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőtlenitendők a szeméttartó ládák, gödrök és az udvari folyókák is.

4. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

5. Szük udvari házak kapui reggeli 5 órától esti 10 óráig tárva tartandók.

6. A kutak tisztán tartandók, közelükben minden mosogatás, öblögetés stb. kerülendő, a mellettük netán levő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolyák kiszáritandók, szárnyas, vagy egyéb állatok fürösztői a kuttól távol létesitendők, nehogy a kut vize a szenyes viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná valjék.

Az orvosi hivatal által rossznak minősitett kutak vizeinek használata mellőzendő s csupán jó vizü kutak vize élvezendő. Ugyszintén kerülendő a Maros folyó vizének használata, a menynyiben azonban az el nem kerülhető, ugy az csak felforralás után élvezendő.

7. A mészárszékek, valamint a piaczon áruló hentesek vágó tőkéi, asztalai és a mérlegek legtisztábban tartandók, megromlott hust, hamisitott tejet vagy éretlen gyömölcsöt, a párolásra szánt félérett gyümölcs kivételével, üzlethelyiségekben vagy piaczon elárusitani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetre nem alkalmas tápszerek elkoboztatni és megsemmisittetni fognak.

8. Nem élő, de még friss halak árulása a további intézkedésig csak déli 12 óráig engedtetik meg. Az el nem árusitott halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megszáritandók.

9. Bérkocsik, fuvarosok és a közuti vasut álló helyei ugy a városban, mint a vasuti pályaháznál naponta többször felseprendők, a trágya eltávolitandó és a külön utasitáshoz képest bő vizzel lelocsolandó és annak megtörténte után naponta 3 izben mésztejjel vagy cresyl mészszel fertőtlenitendő.

Mindazok, kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem foganatositják, — kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t.-cz. 7. §-ában előirt pénzbirsággal fognak büntettetni.

Az előirt óvintézkedések foganatositásának ellenőrzése az összes rendőri közegek kötelességét képezi.

Kelt Aradon, 1894. április hó 4-én, a város rendőrkapitányi hivatala, mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Az olcsóság csodája!

a hol mindent fél árban lehet venni

csakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában

a szinházépületben, a 13 vértanu szobor átellenében van. 102 8—8

Iskolai táskák potom árért.

Alkalmi ajándékok

hihetetlen olcsó áron.

Gyermekjátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok minden árban. Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyakkendők, gyermekkocsik, utazó bőröndök, esernyők, stb. stb.

olcsóbban mint bárhol.

54/1894.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló »Hertschka Mór ösztöndij alapitványból az aradi főreáliskola tanulóira nézve két hely betöltendő lévén, azokra ezennel pályázat nyittatik.

A pályázónak igazolni kell:

a) hogy az aradi főreáliskolában tanul,

b) hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztályzattal bir,

c) hogy aradvárosi vagy aradmegyei lakos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel birnak:

1. a szegénységüket hatósági bizonyitványnyal igazoló aradvárosi szülőtlen árvák,
2. az aradvárosi szegény özvegyek fiai,
3. az aradmegyei szegény szülőtlen árvák,
4. ezen vármegyei szegény özvegyek fiai,
5. az aradvárosi szegény tanulók.

Ha családi viszonyaira nézve az 1—5 pontok szerint minősitett pályázó nem jelentkezik, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndij vagyon és vallásra való tekintet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndij 10,000 frt tőke kamatainak egy-egy hatodából áll, amely 1893. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg mindenkor a tanév befejezte után fizettetik ki.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1894. évi április hó 30. napjáig nyujtandók be.

Arad, 1894. márczius hó 1.

Salacz Gyula
kir. tanácsos polgármester.

6683/1894

Hirdetmény.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. ministerium 2777/1894 sz. rendeleténél fogva ezennel közhirré teszszük, hogy a szőllőbirtokosok és szőllőmüvelőknek a szőllőoltásokban való gyakorlati ügyesség és jártasság elsajátitása czéljából való oktatása főleg pedig a baraczkai telepen gyakorlatban lévő Richter-féle, a nagyban való oltvány készitésénél a legczélszerübbnek biyonyult eljárás ismeretének terjesztése végett a gyakorlati tanfolyam a **ménesi vinczelléristkola** igazgatója által tartatni fog.

A tanfolyam idejét a nevezett igazgatóság fogja a közönségnek tudomására hozni.

Arad, 1894. április 7-én.

A városi tanács.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és müvegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szivesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, a készletben tart következő megbizható hatásu szereket:

Chinin-czukor és Chinin csokoládé, gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadijjal koszoruztak. Mind az 5 világrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek, dr. Häger javitott receptje szerint, legmegbizhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatásu és ártalmatlan szerekből összeállitott hajfestőszer — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr

A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arczon mutatkozó szeplők, pattanások és májfoltok elüzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrét szépit hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitünő minőségüek, dr. Szabó Gyula világhirü pincéjéből. Ára 1 üvegnek 8 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centl. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor. 2% Chinatartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 30 centlit. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös fehér és sárga szinben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafénynyel. Hat perczig égő, 1 drb 60 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag ½ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama. A megfagyott kezet vagy lábat 3—4 nap alatt biztosan meggyógyitja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle megbülésből eredt rheumás és csuzos fájdalmak ellen igen hires és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora, mely mindenféle köhögést biztosan gyógyit. Ára 40 kr.

Mindezen gyógyszerek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta utján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálásra megbizásunk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesittetnek. 10 7—12

FÉLIX-FÜRDŐ

Nagyvárad mellett.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél óra, kocsin egy óra távolság. Naponta május—aug. havakban 10 vonat, vásár- és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Május 1-től az *uj állomás* a fürdőteleptől 200 lépésnyire van.

Az európai hirü + 49° *C. természetes hévviz* javalva van mindennemü idült *bőrkiütések, köszvény* és *csontfájdalmak, máj, lép* és *mirigy-daganatok, sárgaság* és *vizkórság, vese, hólyag* és *aranyér bántalmak, csonttörések és ficzamodások*, nőknél *rendetlen* vagy *elmaradt havibaj*, a gyomornak hurutos állapota mellett. Állandó fürdőorvosok: *dr Gesz Albert* és *dr Schiff Ernő.*

A különböző igények szerint berendezett nagy számu szobák napi ára 80 krtól 3 frtig váltakozik. — *Gyógyterem* hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. Teraszok szép kilátással. — Éttermek, sétahelyek a fürdőtelepen és az őserdőben. Az erdőben tekepálya. — Hat tükörfürdő, család és kádfürdőkön kivül legujabban *mórfürdők* is lettek rendszeresitve. — *Állandó kitünő zenekar.* 425. 8—8.

Kivánatra prospektust küld a **fürdőkezelőség.**

A Csizi
Jód-Brom-Fürdő

évadja megnyilik **május 1-én, tart szeptember végéig** Forrása a legtartalmasabb, és leghathatósabb **Jódbrom-forrás.** A gyógyeredmények meglepők. A fürdőközönségnek immár 10 bérház több mint 100 kényelmesen berendezett lakszobával áll rendelkezésre. **Kitünő konyha, billárd, zongora, olvasóterem**; **térzene** naponta kétszer. Elő- és utóévadban **leszállitott lakbérek**. — Ekkor katonatisztek, állami és vasuti hivatalnokok gyógy- és fürdődijak tekintetében is 50% kedvezményben részesülnek. Prespectusokkal szolgál

az igazgatóság.
Csiz, u. p. Rimaszécs.

Mellbetegségek.

Alphosphorsavas

mész-szörp

Grimault és Társa gyógyszérészektől,

Párisban. 149 6—12

A makacs köhögés, hurut, szamárhurut s más egyébb mellbajoknál, főképen pedig a kezdődő **tüdősorvadásnál** csodálatraméltó hatása van. Enyhiti a **gyötrő köhögést,** megszünteti az **éjjeli izzadást.**

Ügyelni kell a **Grimault & Co.** védjegyre, hogy a valódit kaphassuk.

Egy üveg ára 2 frt, 6 üveg 10 frt.

Főraktár: Budapest, Király-utcza 12. Török József gyógyszertárában.

Kapható:

Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában:

RING LAJOS

„Angyalhoz" czimzett gyógyszertárában Aradon, Asztalos Sándor-utcza 1. sz.

178 : 894. gazd. sz. 458 1—3

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy a városi legelőkre beiratott **szarvasmarhák és lovak** után eső legeltetési dijak folyó hó **30-ától május 4-éig terjedő idő alatt** a városi pénztárba befizetendők. A dijak befizetésekor a pénztári hivatal kiszolgáltatja a legeltetési jegyeket, melyekkel a legelőre bocsátás történik.

A legelőre bocsátás napjául május 5-ikét tüzöm ki.

Aradon, 1894. április 27.

Parecz István,
tanácsnok.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Miskolczon.

84 | III. sz. 62 4—*

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak legenye-mihalyi állomásán az 1894-ik évi julius hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek, ugyanazon időponttól számitott három évi időtartamra leendő bérlete iránt azaz 1897. évi junius hó 30-ik napjaig ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak legenye-mihályi állomásán levő vendéglő üzletére 84. számhoz" felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokk l felszerelt ajánlatok az 1894. évi május hó 1-ső napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége titkári hivatalához — posta utján tértі vevény mellett — nyujtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 50 azaz ötven o. é. frt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a nevezett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál Miskolczon 1894. évi április hó 31.. napja déli 12 óráig leteendő.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokta magukra nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn tul beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre — szabadon választhasson,

Miskolcz, 1894. január hó 6-án.

Az üzletezetőség.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Arad

8100/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szolnoki osztálymérnökségénél egy irodaszolgai állás üresedett meg, melylyel 210 frt azaz kétszáztiz forint évi fizetés, 60 frt lakbér és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogositó hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolványnyal ellátott kiszolgált katonai altisztek az ily állások betöltésénél elsőbbséggel birván, felhivjuk azon altiszteket, kik az 1873. évi II. törvényczikk értelmében jogosultsággal birnak és pályázni óhajtanak, hogy emlitett igazolványnyal felszerelt folyamodványukat, melyb[illegible] 1-ig [illegible] suti szolgálatra képesitő, 35 évet [illegible] 1703 haladó koron, ép- és egészséges t[illegible]ósit[illegible] prilis ten kivül a magyar nyelv szóval [illegible] 25 kr. a számolás elemeiben való jártassá[illegible] ig. 63120 a magyar honpolgárság kellően kir. [illegible] állit- következő czim alatt: „A magyar [illegible] kivasutak üzletvezetőségének Aradon[illegible] tt sőbb f. é. május 15-ig terjeszszék be, minthogy az ezen napon tul beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1894. ápril hó 26.

Az üzletvezetőség.

Olcsóbb mint bárhol!

Utazó és kézi kofferek.

Kilényi C. és Társa

Arad Andrássy-tér 20. (Aréna épület.)

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönségnek valamint nagyrabecsült vevőinknek b. figyelmébe ajánlani a

tavaszi idényre

megérkezett és nagyválasztéku ujdonságainkat a következő czikkekből u. m. szövetek, cretonok, vaylok, francia batisztok, szatinok, delainek, valamint a legjobb gyártmányu vásznak, chiffonok, canavászok, csinvat és asztalneműekben, nemkülönben kitünő minőségü nemez és szalmakalapok, legjobb divatu nap- és esőernyők, czérnaselyem kesztyük, harisnyák és nyakkendőkben.

Midőn az eddig irányunkban tanusitott b. pártfogásáért köszönetet mondunk, kérjük ezt a jövőben is föntartani, miért is mint eddig ugy továbbra is szolid és pontos kiszolgálást biztositunk

teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa
a „kék golyó"-hoz.

PAPLANOK.

Olcsóbb mint bárhol!

900/1894. pm.

Hirdetmény.

Már 1890. évben hirdetmény utján felhivást tettem közzé az iránt, hogy a régi temetőkben a kidőlt vassirkereszteket, azok letört, valamint a sirok vaskeritéseinek elvált egyes részeit, a bedőlt sirboltok vasajtait, a melyek a temető kápolna előcsarnokában halmozvák fel, az érdekeltek onnan elszállitsák.

Minthogy ezen felhivás eredménytelenül maradt, az érdekelteket ismét felszólitom, hogy halottjaik sirjait megtekintvén, az onnan hiányzó kereszt- vagy kerités-részleteket a f. é. május hó 30-ig a temető-őrtől annál bizonyosabban átvegyék, minthogy azok mint gazdátlan tárgyak a szegény-alap javára elárvereltetnek.

Arad, 1894. április 20.

Salacz Gyula
kir. tan. polgármester.

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság" könyvnyomdájában.